

Kuvaus vaikuttavuudenarviointivälineestä

Vamos-toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan nuorten tilanteissa tapahtuvien muutosten ja yhteiskunnallisten kustannusvaikutusten näkökulmista. Vamoksen asiakastietojärjestelmään tallennettujen tietojen pohjalta muodostuu anonymisoitu tilasto, joka kuvaa nuorten taustatietoja, hyvinvoinnin muutosta sekä työllistymis- ja koulutuspoluille siirtymistä. Palvelun alkaessa ja päättyessä nuori ja valmentaja täyttävät lisensoidun Tulostähtiarvion, joka on hyvinvoinnin ja toimintakyvyn muutosta kuvaava menetelmä ja mittari.

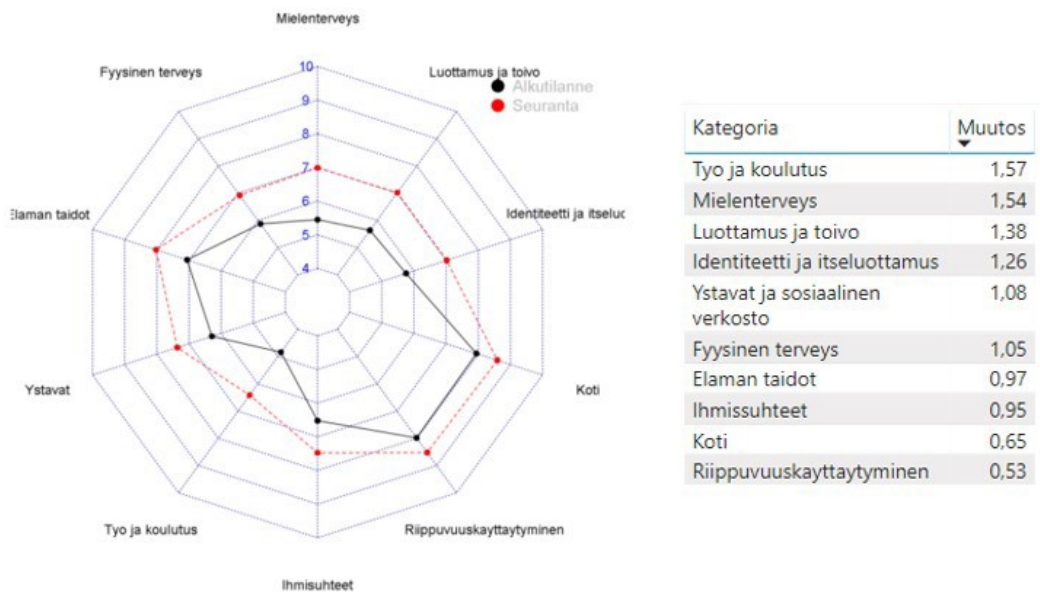
Yksilökohtainen vaikuttavuusarviointi

Taustatietojen perusteella nuorten tilanteita tarkastellaan esimerkiksi työmarkkina- ja toimeentulotietojen perusteella. Esimerkiksi vuonna 2021 Vamoksen palvelussa valtakunnallisesti päätti 289 nuorta, jotka eivät olleet palvelun aloittaessaan työttömiä työnhakijoita ja olivat siten työvoiman ulkopuolella. Ryhmästä noin 20 % tuli palveluun tulottomana (ilman viimesijaista sosiaaliturvaa tai muuta tulonlähdettä) ja 25 % nuorista pääasiallisena toimeentulona oli toimeentulotuki. Nuorista 42 % oli aloitustilanteessa kuntoutustuella, kuntoutusrahalla, sairauspäivärahalla tai eläkkeellä.

Palvelussa päättäneiden osalta tiedetään muun muassa, mikä on ollut työmarkkinastatus palvelun alkaessa ja mikä se on palvelun päättyessä. Voidaan siis osoittaa, kuinka moni interventioihin osallistunut on siirtynyt työelämä- ja koulutuspoluille. Kerätyn tiedon pohjalta tiedetään, onko nuori siirtynyt palkkatyöhön, kuntouttavaan työtoimintaan tai jatkanut elämäänsä esimerkiksi psykiatristen palvelujen tukemana. Aineisto osoittaa myös tulostatuksissa tapahtuneet muutokset, jolloin datasta voidaan poimia esimerkiksi toimeentulotuen varassa elävät ja tarkastella esimerkiksi heidän työmarkkinastatusten siirtymiä.

Vamos otti käyttöön toimintakykyä ja toimijuutta mittaavan Tulostähti-mittariston vuoden 2017 lopussa. Siinä muutosta arvioidaan kymmenellä elämän osa-alueella. Arviointiasteikko on 1-10 jokaisella osa-alueella. Nuori täyttää arvion yhdessä valmentajan kanssa aloittaessaan valmennusjakson Vamoksessa, kolmen kuukauden välein valmennuksen aikana ja sen päätyttyä.

Tulostähti tuo esille asioita, jotka kuvaavat yksilön suhdetta itseen ja omiin voimavaroihin, suhdetta lähiyhteisöön sekä yhteiskunnallista osallisuutta työn ja koulutuksen kautta. Tulokset perustuvat nuoren ja valmentajan vastauksiin valmennuksen alkaessa ja sen päättyessä. Tulos-tähti (Outcome Star) on asiakastyön tueksi kehitetty työkalu, jonka tavoitteena on sekä saada palvelujen käyttäjien elämässä aikaan kestäviä muutoksia että antaa tietoa näistä muutoksista. Britannialainen Triangle Consulting Social Enterprise Ltd on kehittänyt Tulostähden yhdessä asiakkaiden ja ammattilaisten kanssa yli 30 sosiaalipalveluun. Tulostähden avulla 1) parannetaan asiakkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia ja elämänhallintaa, 2) systematisoidaan asiakaskeskeinen luottamuksellinen ja tuloksellinen työote, 3) tuotetaan tietoa sekä yksittäisten asiakkaiden että palveluyksiköiden tai -alueiden kehityksestä ja 4) paikannetaan palveluaukkoja ja puutteita palveluketjussa. (Laine, T. & Sarmia, V., 2020)

KUVIO 1. Asiakkaiden hyvinvoinnissa tapahtuvat muutokset Vamos palvelun aikana 2018-2020

Hyvinvoinnin muutosta mittaavia tulostähtiarvioita tehdään palvelussa oleville nuorille kolmen kuukauden välein. Esimerkiksi vuosina 2018 - 2020 näitä arvioita tehtiin 762 nuorelle, joiden osalta palvelun päättöstatus oli määritelty ja tulostähtiarvioita oli raportoitu vähintään kaksi. Tämä hyvinvoinnin muutosaineisto pohjautuu joka kolmannen nuoren kohdalta tallennettuun palvelun päätösarvioon. Aineiston voidaan katsoa edustavan palveluun osallistuneita, sillä vastaajien taustatiedot mukailivat kaikkien palvelussa päättäneiden taustatietojen jakaumia esimerkiksi koulutus- ja työmarkkinastatusten aloitustilanteiden osalta. (Laine & Sarmia 2020.)

Toimintokohtainen vaikuttavuusarviointi

Toimintokohtaista arviointia toteutetaan analysoimalla yksilötasolla kertynyttä dataa elinoloista ja koetusta hyvinvoinnista. Analysoinnissa käytetään mm. ristiintaulukointia ja korrelaatioanalyysia.

1) Ristiintaulukointi

Ristiintaulukointi on perusmenetelmä tutkimusaineistojen käsittelyssä. Sen avulla voidaan kuvailla tuloksia ja kartoittaa alustavasti vaikutussuhteita. Taulukoimalla saatuja tuloksia on helppo ymmärtää, lukijalta ja tietojen käyttäjältä ei vaadita syvällistä menetelmätuntemusta. Prosenttiluvut ovat myös helppoja selvitettäessä jonkin asian muutosta, trendiä. Aineiston määrä vaikuttaa ristiintaulukointimahdollisuuksiin. Useimmiten etenkin pieniä aineistoja käsiteltäessä taulukoidaan kahta muuttujaa ristiin keskenään. Käsitely monipuolistuu, kun taulukoinnissa käytetään useampaa muuttujaa. (Heikkilä 2014.)

Ristiintaulukoinnissa hyödynnetään Vamoksen Power BI -alustaa, jonka avulla asiakastietoa käsiteltiin erittelemällä aineistoa kaikkien järjestelmään kirjattujen parametrien osalta. Eri interventioita vertailtiin keskenään ja niiden kohderyhmien taustamuuttujia suhteutettiin saadun palvelun intensiteettiin ja tapahtuneisiin muutoksiin kerättävien parametrien osalta. Lisäksi kvantitatiivista aineistoa käsiteltiin SPSS-työkalun avulla joulukuussa 2020, jolloin seurantatiedoissa tapahtuvia muutoksia ristiintaulukoitiin hyvinvoinnissa tapahtuviin muutoksiin.

2) Korrelaatioanalyysi

Korrelaatio ilmaisee kahden muuttujan välisen yhteyden voimakkuutta. Korrelaatio on kahden muuttujan välisen tilastollisen riippuvuuden mitta. Tavallisesti sanalla viitataan Pearsonin tulomomenttikorrelaatiokertoimeen, joka on lineaarisen (suoraviivaisen) riippuvuuden mitta. (Tilastokeskus, käsitteet 2020.)

Korrelaatio vaihtelee $+1:n$ ja $-1:n$ välillä. Korrelaatiota käytetään melko usein ja etenkin silloin, kun analysoitavana on iso määrä muuttujia. Tällöin on käytössä tavallisesti Pearsonin tulomomenttikerroin, joka vaatii intervallasteikkoa. Jos mittaus on tehty järjestysasteikon tasolla, käytetään Spearmanin järjestyskorrelaatiota. Korrelaatioanalyysi on käyttökelpoinen, kun halutaan hallita isoa muuttujajoukkoa. Sitä voi käyttää pohjana muuttujien karsinnassa, jolloin useista vahvasti keskenään korreloivista muuttujista valitaan jatkotutkimuksiin vain osa. Korrelaatiot ovat pohjana jatkoanalyysille, muun muassa faktorianalyysille. (Heikkilä 2014.)

Korrelaatioanalyysin avulla tutkitaan hyvinvoinnin suhdetta tulo- ja työmarkkinastatuksiin sekä niissä palvelun aikana tapahtuvia muutoksia. Aineiston muodostivat tilastot Tulostähden hyvinvointiarvioista sekä Vamos seurantatietojen tulo- ja työmarkkinastatukset. Korrelaatio-analyysissa selvitetään, kytkeytyvätkö hyvinvointi ja siinä tapahtuvat muutokset tausta- ja seurantatietoihin sekä niissä tapahtuviin muutoksiin. Analyysissa ei pyritä löytämään kausaliteettia kyseisten muuttujien välillä, sillä käytetty menetelmä ei anna siihen mahdollisuuksia.

Toimintokohtaisia vaikutuksia voidaan analysoida esimerkiksi siten, että Tulostähden hyvinvointidata liitetään nuorten tausta- muutostietoihin. Numeeriselle tulostähtidatalle voidaan tehdä esimerkiksi korrelaatioanalyysi, faktorianalyysi piilomuuttujien selvittämiseksi ja klusterianalyysi, jotta nähdään miten nuoret jakautuvat ryhmiin toimijuuden lähtötason mukaan sekä regressioanalyysi, jolla selitetään taustamuuttujien muutoksia hyvinvointidataan ja hyvinvointidatan aiheuttamia muutoksia nuorten ohjautustuloksissa.

Tarkasteltaessa kuinka tausta- ja hyvinvointitietojen aloitustilanteet vaikuttavat tarjottuun palveluun Vamoksen sisällä, tulokset ovat yllättäviä. Ristiintaulukoitujen tausta-, hyvinvointi- ja toimintotietojen perusteella aloitustiedoilla ei juurikaan ollut ohjaavaa vaikutusta sen suhteen, mihin palveluun asiakkaat ohjautuivat. Aineiston mukaan erityisesti tulo- ja työmarkkinastatusten osalta aloitustilanteilla oli hyvin vähän vaikutusta Vamoksen sisällä nuorelle valikoituneeseen toimintaan tai palveluun. Tilanne oli toinen koulutustaustan osalta, jonka mukaan ohjaututtiin esimerkiksi aikuisten perusopetukseen tai 2. asteen ammatillisissa oppilaitoksissa toteutettavaan toimintaan.

Palveluiden saavuttamiin tuloksiin aloitustilanteilla oli sen sijaan suuri merkitys. Vertailua tarkasteltiin 5/2020 ilmestyneessä Talous ja yhteiskunta -lehden artikkelissa NEET-nuorten valmennus ohjaa nuoria työllisyys- ja koulutuspoluille (Laine & Sarmia 2020). Vertailu tehtiin Vamoksen analyysityökalulla. Tässä artikkelissa vertailu on uusinnettu ja aineistoon on otettu mukaan vuoden 2020 loppuun ulottuvat asiakastiedot.

NEET-nuoret jakautuvat määritelmän mukaan työttömiksi työnhakijoiksi ja kategoriaan ei-aktiiviset nuoret, jotka ovat työmarkkinoiden ulkopuolella. Tarkasteltaessa valmennuksen jälkeen palkkatyöhön siirtyneiden ryhmää havaitaan, että siirtymä palkkatyöhön korostui niillä nuorilla, jotka olivat olleet työttöminä työnhakijoina eli toisin sanoen aktiivisten nuorten ryhmään kuuluvilla. Työllistyneistä valtaosa oli ollut työmarkkinatuen piirissä aloittaessaan Vamoksessa, ja joka kolmas työllistyneistä nuorista oli aloitustilanteessa työvoiman ulkopuolella.

Siirtymät nuorten elämässä toteutuvat vaihe vaiheelta. Yleistäen voi todeta, että työllistyneiden ja koulutukseen siirtyneiden ryhmät ovat profiililtaan erilaisia: työllistyneet kuuluivat NEET-nuorten aktiiviseen ryhmään. He olivat ilmoittautuneet työttömiksi työnhakijoiksi ja heillä oli jo jonkin verran koulutusta. TE-toimisto saattoi ohjata nuoren Vamokseen saamaan lisätukea ja tämän jälkeen nuori työllistyi.

Työmarkkinatuella Vamokseen tulleista nuorista 75 % ohjautui työ- ja koulutuspoluille. Heistä 31 prosenttia työllistyi avoimille työmarkkinoille, 20 % siirtyi koulutukseen ja 25 % ohjautui työllistymistä tukeviin toimenpiteisiin. Toimeentulotuella tai tulottomana palveluun tulleista työllisyys- ja koulutuspoluille ohjautui alle puolet. Heistä avoimille työmarkkinoille työllistyi 10 %, kolmannes jatkoi koulutukseen ja alle 20 % ohjautui työllistymistä tukeviin toimenpiteisiin. Voidaan siis todeta, että palveluun työttöminä työnhakijoina tulleet työllistyvät huomattavasti todennäköisemmin kuin työvoiman ulkopuolella olleet palvelun aloittaneet.

Palkkatyöhön siirtyneillä nuorilla oli tyypillisesti tutkinto toiselta asteelta tai korkeakoulusta. Koulutustaustan merkitystä korostaa se, että nuorella saattoi olla opintoja tehtynä lähtömaassa, mutta ei suomalaisessa koulutusjärjestelmässä. Kaikki avoimille työmarkkinoille sijoittuneet eivät olleet jatkaneet opintoja peruskoulun jälkeen tullessaan Vamokseen, sillä 20 % oli taustallaan vain peruskoulun päättötodistus. Työllistyneistä kuusi prosenttia oli nuoria, joilla peruskoulu oli kesken heidän tullessaan Vamokseen. Suuri osa heistä osallistui valmennuksen rinnalla toteutettavaan aikuisten perusopetukseen, jossa he suorittivat peruskoulun loppuun ennen työllistymistä.

Tutkintoon johtavaan koulutukseen siirtyneistä joka kolmas oli tehnyt peruskoulun loppuun, joka neljäs oli saanut päätökseen toisen asteen opinnot ja seitsemällä prosentilla oli opintoja tehtynä muualla kuin Suomessa. Oman ryhmän muodostavat koulutukseen siirtyneet, joilla peruskoulu oli valmennuksen alkaessa kesken. Heitä oli noin neljännes koulutukseen siirtyneistä.

Korrelaatioanalyysillä selvitettiin, miten Tulostähtimenetelmän avulla kerätyt hyvinvointitiedot ja niissä tapahtuvat muutokset korreloivat nuorten tausta- ja seurantatietoihin ja niissä tapahtuneisiin muutoksiin. Aineistona oli Tulostähden hyvinvointitietoa sekä tulo- ja työmarkkinastatustietoa yhdistävä tietokokonaisuus Vamos asiakastiedoista vuosilta 2018-2020.

Tilastollisen analyysin tuloksena voidaan todeta, että nuorten työmarkkinatilanteet palvelun aloitustilanteessa korreloivat hyvinvoinnin aloitustilanteisiin melko voimakkaasti ja hyvinvoinnin muutoksiin erittäin voimakkaasti. Sen sijaan toimeentulotilanteet palvelun alkaessa korreloivat hyvinvoinnin aloitustilanteisiin voimakkaasti, mutta eivät juurikaan hyvinvoinnin muutoksiin. Analyysi osoittaa, että suurelta osin hyvinvointitieto ja statustiedot kulkevat samassa linjassa, mutta eivät täysin. Pelkkää hyvinvointitietoa tai institutionaalista statustietoa ei kannatakaan erikseen käyttää asiakasryhmien segmentoinnissa tai ohjaamisessa palveluihin. Tätä varten artikkelissa on esitelty hyvinvointi-indeksi, jonka avulla segmentointi on luotettavampaa.

Analyysi osoittaa, että suurelta osin Tulostähden hyvinvointitieto ja statustiedot kulkevat samassa linjassa, mutta hajontaakin on. Tämän takia pelkkää Tulostähden tietoa tai institutionaalista statustietoa ei kannata käyttää asiakasryhmien segmentoinnissa. Tätä varten on muotoiltu hyvinvointi-indeksi, jonka avulla segmentointi on luotettavampaa.

Yhdenmukaisen tiedon keräämisellä nuorille suunnatuista palveluista ja sen systemaattisella analysoinnilla voitaisiin saada aikaan merkittäviä vaikutuksia nuorten tilanteissa. Nykyongelma on usein se, että esimerkiksi kunnilla ei ole kokonaisnäkemyksiä syrjäytymisvaarassa olevien nuorten määrästä, saati hyvinvoinnista. Kun tätä vertailukelpoista tietoa ei ole käytettävissä, myöskään palveluita ja niiden volyyminä ei pystytä muotoilemaan vastaamaan todellista tarvetta. Jos systemaattinen ja yhdenmukainen tiedonkeruu kehikkoa pystyttäisiin ottamaan käyttöön, se mahdollistaisi nykyistä paremmin esimerkiksi kunnille vaikutusten hankkimisen suoritteiden hankkimisen asemesta.

On kuitenkin tärkeää, että syrjäytymisvaarassa oleville nuorille suunnatut palvelut kehittävät omaa analytiikkaansa, vaikkei täydellistä tietokehikkoa olekaan saatavilla. Vaikka kerätty tieto ei palveluiden välillä olisikaan vertailukelpoista esimerkiksi hyvinvointimittareiden osalta, toimijakohtainen tietopohjainen

palveluiden kehittäminen muuttaa osaltaan toimintakulttuuria palvelukentässä, samalla mahdollistaen mahdolliset yhtenäiseen mittaamiseen johtavat kehitysaskeleet tulevaisuudessa. Yhtenäiseen tiedontuotantoon vaadittaisiin laajaa yhteiskunnallista tahtotilaa ja kansallista koordinaatiota. Tämä taas edellyttää, että ministeriöt, kunnat ja tulevat hyvinvointialueet kykenevät muodostamaan yhteisen toimintasuunnitelman tietopohjaisen kehittämisen edistämiseksi yli instituutioiden toimivaltarajojen.

Asiakkaan oman näkemyksen huomiointi vaikuttavuusarvioinnissa

Asiakkaan oma näkemys tulee esille aikaisemmin kuvatun Tulostähti-menetelmän dialogisessa toteutuksessa. Asiakkaan oma näkemys huomioidaan arvioiden tekemisessä ja sillä on ensisijainen painoarvo. Menetelmä on samaan aikaan asiakastyön menetelmällinen väline sekä hyvinvoinnin arviointikehikko.

Nuorten koetun hyvinvoinnin muutosta ja asiakaspalautetta palvelun aikana mitataan hyvinvointisosiologiseen viitekehykseen pohjautuvalla kyselyllä. Kyselyn kautta seurataan myös palvelukohtaisesti suosittelevuudeksi (NPS) muutoksia. Vuoden 2023 alusta kysely toteutetaan Walmu -asiakkuuksien hallintajärjestelmän kautta, jossa asiakkailla on oma käyttöliittymänsä.

Koettu hyvinvointi ja asiakastyytyväisyys 2021

NPS = 59

NUORTEN OMA ARVIO VAMOS 2021 –
vastanneet (n=203)

Kuvio 2. Asiakkaiden vastausten yhteenveto Koetun hyvinvoinnin ja asiakastyytyvyyden kyselystä vuonna 2021.

Asiakaspalautetta käytetään yksikön toiminnan kehittämisen lisäksi koko organisaation toiminnan kehittämiseen. Tuloksia käytetään sekä laadun parantamiseen korjaavien toimenpiteiden muodossa, että toimivien käytäntöjen vahvistamiseen. Asiakaspalautteen luonne määrittelee mahdolliset toimenpiteet tai tehtävät muutokset toimintakäytännöissä.

Tiedolla johtaminen Hyvinvointi-indeksin avulla

Mekanistisesti voitaisiin ajatella, että taustatietojen ja hyvinvoinnin aloitustilanteita analysoimalla voitaisiin optimoida nuorille juuri sopiva palvelu. Tietopohjainen ohjaus kuitenkin edellyttää, että tarjolla olisi eri asiakasprofiileille suunnattuja spesifejä palveluratkaisuja. Kohdentaminen ei myöskään ole mielekäästä pelkästään taustatietojen tai hyvinvoinnin lähtötilanteiden perusteella, sillä esimerkiksi pelkän työmarkkinatilanteen tai koetun hyvinvoinnin perusteella tehty ohjaus suurella todennäköisyydellä

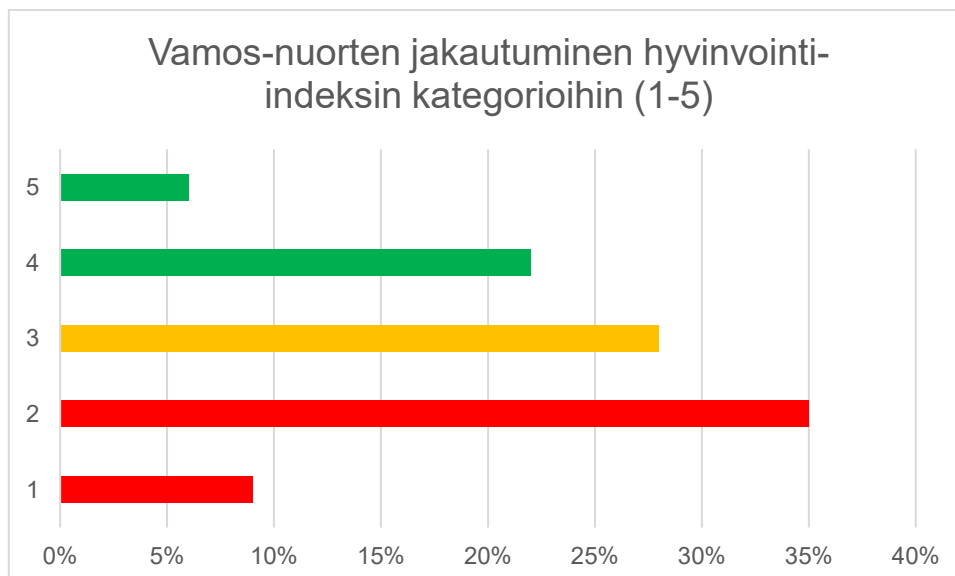
epäonnistuu. Siksi tarvitaan uudenlainen hyvinvointi-indeksi, joka yhdistää eri mittareita. Hyvinvointi-indeksin kautta on aikaisempaa paremmat mahdollisuudet kohdentaa tietyille kohderyhmälle suunniteltuja palveluja oikeille henkilöille. Lisäksi indeksin avulla voidaan seurata ja jatkossa myös tutkia, miten eri toimenpiteet vaikuttavat esimerkiksi tulo- ja työmarkkinastatusten muutoksiin sekä vastaavasti muutoksiin hyvinvoinnissa.

Käytössä oleva hyvinvointi-indeksi on muotoiltu siten, että se ottaa mahdollisimman kattavasti huomioon hyvinvoinnin käsitteelliset ulottuvuudet. Tässä yhteydessä Tulostähden kymmenen hyvinvoinnin osa-alueetta edustavat pääosin pystyvyyteen ja muihin ihmisiin liittyviä toimijuuden ulottuvuuksia. Tulo- ja työmarkkinastatukset taas edustavat kytkeytymistä yhteiskuntaan ja sen yksilöä ohjaaviin rakenteisiin.

Hyvinvointi-indeksin pisteytys on määritelty siten, että sekä tulo- ja työmarkkinastatusten perusteella henkilö voi saada 1-2 pistettä sen perusteella, onko status kategoriassa Paikkaansa etsivä (1 p.) vai kategoriassa Toiveikas (2 p.). Työmarkkinastatusten osalta Paikkaansa etsivillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka eivät ole työllisiä, työttömiä tai opiskelijoita. He voivat olla esimerkiksi sairauseläkkeellä, hoitovapaalla tai sairauslomalla. Ryhmään Toiveikkaat kuuluvat työlliset, opiskelijat, työttömät ja pitkäaikaistyöttömät.

Tulostatusten osalta Paikkaansa etsivillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka saavat ensisijaisena toimeentulonaan toimeentulotukea, sairauspäivärahaa tai kuntoutustukea tai ovat tulottomia (ei viimesijaistakaan etuutta). Ryhmään Toiveikkaat kuuluvat henkilöt, joiden ensisijainen toimeentulo on opintotuki, työttömyyspäiväraha, työmarkkinatuki tai palkka. Tulo- ja työmarkkinastatusten osalta henkilölle voi kertyä statusindeksissä 2-4 pistettä.

Tulostähden Toipumistähden keskiarvoinen kymmenen elämän osa-alueen keskiarvo jaetaan kolmeen kategoriaan: 1) 1-2 Jumissa (1 p.); 2) 3-6 Hyväksyn apua / Uskon ja kokeilen (2 p.) ja 3) 7-10 Minä osaan / Itsenäinen (3 p.). Näin ollen Tulostähden hyvinvointiarvioiden perusteella voidaan päätyä 1-3 pisteeseen. Kun Tulo- ja työmarkkina-asema ja Tulostähden pisteet lasketaan yhteen, saadaan hyvinvointi-indeksin numeerinen summa 3-7 pistettä. Pisteytysten pohjalta asiakkaiden hyvinvointi voidaan jakaa viiteen kategoriaan (1-5). Hyvinvointi-indeksin perusteella Vamos-palveluissa päättäneet 2019-2020 olleet nuoret jakautuvat aloitustilanteidensa perusteella viiteen eri kategoriaan (n=627).

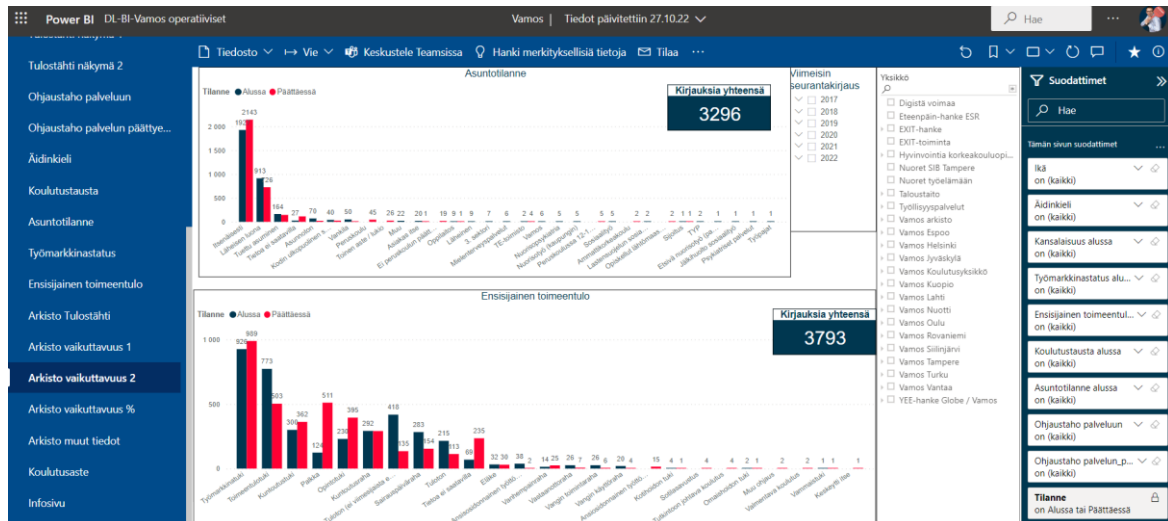
Kuvio 3. Asiakkaiden jakautuminen hyvinvointi-indeksin perusteella Vamoksessa vuosien 2018-2020

Parhaimmillaan tiedolla johtaminen voi tukea palvelujen järjestämistä sekä tuotannon ja sisäisen toiminnan kehittämistä. Tavoitetilassa tiedolla johtaminen on sitä, että osapuolten tarpeet, panostukset ja hyödyt otetaan huomioon päätöksenteossa. Tällöin voidaan päästä tuottavuuden ja vaikuttavuuden kannalta parhaisiin tuloksiin. (Klemola & Uusi-Illikainen & Askola 2014.)

Analyysikehikko tiedolla johtamisen tukena

Diakonissalaitoksen Vamoksessa on kehitetty asiakastiedon analyysityökalu, jonka avulla palvelut voivat saada reaaliaikaista- ja historiatietoa asiakasvirroista, käyttöasteesta, hyvinvointitiedosta, tausta- ja seurantatiedoista sekä palveluiden tuottamista ohjaustuloksista. Analyysityökalu tarjoaa mahdollisuuden reagoida esimerkiksi alueellisiin datassa tapahtuneisiin muutoksiin nopeasti. Kun jollekin alueelle kehitetään uutta palvelua paikallisen toimintaympäristöanalyysin pohjalta, analyysityökalu auttaa hahmottamaan millaisilla palveluilla saadaan aikaan parhaita mahdollisia vaikutuksia eri kohderyhmien tilanteisiin valtakunnallisesti kerätyn aineiston perusteella.

Kuvio 4. Kuva MS Power BI alustalla olevasta analyysikehikosta, jonka avulla voidaan käsitellä asiakastietojärjestelmään tallennettua määrällistä tietoa.

Erityisesti analyysityökalun edut tulevat esille tietyille asiakasryhmälle haettavan palvelun tulospäätöskriteerijärjestelmien hahmottamisessa. Datan avulla voidaan tarkastella esimerkiksi, miten kyseisen ryhmän palvelut on kyetty järjestämään eri ympäristöissä ja volyyymilla ja intensiteetillä palvelu olisi mahdollisimman kustannustehokkaasti järjestää. Asiakasryhmään tarkasti kohdennettu historiadata auttaa vaikutusperusteisten hankintojen tulospalkkioskenaarioiden laskennassa. Diakonissalaitoksen Vamoksen roolina on toimija työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten tilanteiden asiantuntijana laajasti eri verkostoissa. Kerätty analysoitu data antaa mahdollisuuden pureutua esimerkiksi tietyn erityisryhmän tilanteisiin ja tätä kautta osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Yhteiskunnallinen hyöty ja kustannusvaikuttavuus

Vaikuttavuus on tärkeä osa Vamos-palveluiden arviointia ja kehittämistä. Mittaamme työn vaikuttavuutta vuosittain. Itlan vuonna 2021 julkaiseman laajan vaikuttavuustutkimuksen mukaan Vamos on vaikuttava keino saada nuoret takaisin opinto- ja työpoluille. Vaikuttavuuden avain on kiireetön kohtaaminen.

**Diakonissa-
laitos**

Liite 3

8 (8)

Vuonna 2021 Vamos tavoitti intensiivisen valmennuksen piiriin 1882 nuorta ja nuorta aikuista, joista 886 päätti palvelussa. Heistä 46 % eteni työ- ja koulutuspoluille. Koulu- ja työelämään kiinnittyminen luo myös kansantaloudellisesti katsottuna suurta hyötyä. Itlan vaikuttavuustutkimuksen laskentamallien perusteella Vamoksen toiminta tuottaa 2021 päättäneiden osalta 17 miljoonaa euroa yhteiskunnallista hyötyä 10 vuoden aikana. Kun toiminnan kulut huomioidaan, kustannusvaikutusten ennustetaan olevan 12 miljoonaa euroa. Samanlaiset laskelmat voidaan toteuttaa Vamoksen laskentamallin avulla kaikista Vamoksen toiminnoista halutulla aikavälillä. Lisätietoa Vamoksen vaikuttavuustutkimuksesta: <https://www.hdl.fi/blog/vamoksen-vaikuttavuustutkimus/>

Lisätietoa:

Vesa Sarmia
palvelualuejohtaja
vesa.sarmia@hdl.fi
p. 040 486 7772